

VANHURSKAUTTAMINEN

Vanhurskauttaminen.

Vanhurskautetuksi tuleminen merkitsee tavallisesti sitä, että saa oman asiansa tai vastapuolen asian voitolle ja osoittaa oman oikeutensa. Tämän kohtaamisen ei kuitenkaan tarvitse tapahtua tuomioistuimessa, eikä vastapuolen tarvitse olla vihollinen. Oikeudenmukaisuuden ala on verrattomasti laajempi kuin lain ja jopa tapojen ala. Jokaiseen ihmissuhteeseen sisältyy oma oikeudenmukaisuutensa, oma norminsa: sen kunnioittaminen merkitsee jokaisen kohtaamamme ihmisen kohtelemista juuri hänelle sopivalla tavalla. Tätä tapaa eivät määrää ainoastaan ulkoiset seikat, hänen asemansa yhteiskunnassa ja hänen tekonsa, vaan myös ja syvemmin hänen oma olemuksensa, lahjansa ja tarpeensa. Oikeudenmukainen oleminen merkitsee sitä, että löytää jokaista kohtaan juuri sopivan asenteen; vanhurskautetuksi tuleminen taas merkitsee sitä, että koettelemuksessa tai kiistassa osoittaa ennen kaikkea koko toimintansa oikeellisuuden, ei niinkään syyttömyyttään: se merkitsee oman oikeudenmukaisuutensa osoittamista.

I.. Vanhurskautetuksi tuleminen Jumalan edessä.

Tahtoa tulla vanhurskautetuksi Jumalan edessä ja väittää olevansa oikeassa häntä vastaan näyttää mahdottomalta. Sen sijaan että uskaltaisi siihen ryhtyä, pelätään ennen kaikkea, että Jumala itse ottaisi aloitteen keskustelussa, jonka lopputulos on jo ennalta kohtalokas: ”Älä käy oikeutta palvelijasi kanssa; ei yksikään elävä ole vanhurskas sinun edessäsi” (Ps. 143:2), sillä ”jos sinä pidät mielessäsi synnit... kuka silloin kestää?” (Ps. 130:3). Viisasta on tunnustaa syntinsä ja antaa hiljaisuudessa Jumalan tuoda vanhurskautensa julki: ”Sinä olet vanhurskas, kun puhut” (Ps. 51:6). Omituisinta ei pohjimmiltaan ole se, ettei ihminen ole vanhurskautettu Jumalan edessä, vaan pikemminkin se, että hän voi pitää itseään vanhurskautettuna eikä Raamattu näytä pitävän sitä hirvittävänä. Vaikka Job tietää, että ”ihminen ei voi olla oikeassa Jumalaa vastaan” (Job 9:2), että ”hän ei ole ihminen...” ja että on ”mahdotonta kiistellä, käydä yhdessä oikeutta” (Job 9:32), hän ei voi luopua siitä, että ”ajaa asiaansa oikeudessa, tietoisena siitä, että on oikeassa” (Job 13:18). Koska Jumala on vanhurskas, Jobilla ei ole mitään pelättävää tässä vastakkainasettelussa, jossa ”Jumala kohtaisi vastustajassaan oikeamielisen ihmisen” ja Job saisi asiansa voitolle (Job 23:7). Jumala tosin vaiensi Jobin ja sai tämän vakuuttuneeksi tyhmyydestään ja kevytmielisyydestään (Job 38:2; Job 40:4), mutta ei kuitenkaan pohjimmiltaan julistanut häntä vääräksi. Jumala tunnustaa myös uskossa Abrahamiin teon, jolla tämä — ei tietenkään saadakseen etua Jumalasta — vastaa ainakin täsmälleen kaikkeen siihen, mitä Jumala häneltä odotti (1. Moos. 15:6).

VT esittää siis ihmisen vanhurskauttamisen Jumalan edessä yhtä aikaa toteutumattomana hypoteesina ja tilanteena, jota varten ihminen on luotu: Jumala on vanhurskas, mikä merkitsee, ettei hän ole koskaan väärässä eikä kukaan voi kiistellä hänen kanssaan (Jes. 29:16; Jer. 12:1). Mutta ehkä se merkitsee myös sitä, että tietäessään, millaisesta savesta hän on meidät muovannut ja mihin kommuunioon hän on meidät luonut, hän ei omankaan vanhurskautensa nimissä eikä luotuaan kunnioittaen luovu tekemästä meitä kykeneviksi olemaan hänen edessään juuri sellaisia kuin meidän tulee olla: vanhurskaita.

II.. VANHURSKAUTETUT JEESEKSESSÄ KRISTUKSESSA.

1.. Lain voimattomuus. Juutalainen opetus, jonka piirissä fariseus Paavali kasvatettiin, uskoi voitavan saavuttaa sen, minkä VT ehkä antaa aavistaa, tai ainakin piti sitä tavoitteena, jota kohti oli pyrittävä: koska Laki on Jumalan tahdon ilmaus ja Laki on ihmisen ulottuvilla (vrt. 5. Moos. 30:11 — itse asiassa hänen ymmärryksensä ulottuvilla: ymmärrettävissä ja helposti tunnettavissa), ihmisen tarvitsee vain noudattaa sitä kokonaisuudessaan voidakseen astua Jumalan eteen ja tulla vanhurskautetuksi. Fariseuksen erehdys ei ole siinä unelmassa, että Jumalaa voitaisiin kohdella oikeudenmukaisesti, niin kuin hän ansaitsee, vaan siinä harhassa, että tähän uskotaan voitavan päästä omin voimin, kun tahdotaan saada itsestä aikaan asenne, joka saavuttaa Jumalan ja jota hän meiltä odottaa. Tämä sydämen perustavanlaatuisen vääristymä, joka tahtoo saada ”oikeuden kerskailla Jumalan edessä” (Room. 3:27), ilmenee perustavanlaatuisena virheenä Liiton tulkinnassa: siinä Laki erotetaan lupauksista, Laissa nähdään keino tulla vanhurskaaksi Jumalan edessä ja unohdetaan, että tämäkin uskollisuus voi olla vain Jumalan teko, hänen Sanansa täyttymys.

2.. Jeesus Kristus. Mutta Jeesus Kristus todella oli ”vanhurskas” (Ap. t. 3:14); hän oli Jumalan edessä juuri sitä, mitä tämä odotti: Palvelija, johon Isä saattoi viimein mieltä (Jes. 42:1; Matt. 3:17); hän osasi loppuun asti ”täyttää kaiken vanhurskauden” (Matt. 3:15) ja kuoli, jotta Jumala kirkastuisi (Joh. 17:1, 4), toisin sanoen tulisi maailman edessä näkyviin kaikessa suuruudessaan ja ansiossaan, kaikkien uhrausten arvoisena ja sellaisena, jota voidaan rakastaa yli kaiken (Joh. 14:31). Tässä kuolemassa, joka näytti hylätyn kuolemalta (Jes. 53:4; Matt. 27:43–46), Jeesus sai todellisuudessa vanhurskauttamisensa, kun Jumala tunnusti hänen suorittamansa työn (Joh. 16:10): Jumala julisti sen herättämällä hänet kuolleista ja täyttämällä hänet Pyhällä Hengellä (1. Tim. 3:16).

3.. Armo. Mutta Jeesus Kristus|Jeesus Kristus ylösnousi ”meidän vanhurskauttamisemme” (Room. 4:25). Sen, mitä Laki ei voinut saada aikaan ja minkä se päinvastoin osoitti ehdottomasti poissuljetuksi, Jumalan armo lahjoittaa meille Kristuksen lunastuksessa (Room. 3:23 ff.). Tämä lahja ei ole pelkkä ”ikään kuin”, alentuva myöntäminen,

jossa Jumala nähdessään ainoan Poikansa olevan täydellisesti vanhurskautettu edessään suostuisi pitämään meitä vanhurskautettuina sen vuoksi, että olemme sitein liittyneet häneen. Jos Paavali olisi tarkoittanut pelkkää armollista vapauttavaa tuomiota, hän ei olisi käyttänyt sanaa vanhurskauttaminen, joka päinvastoin merkitsee kyseenalaisitetun oikeuden myönteistä tunnustamista, omaksutun kannan oikeudenmukaisuuden vahvistamista. Hän ei olisi liittänyt sitä tekoa, jolla hän vanhurskauttaa meidät, Jumalan vanhurskauteen vaan hänen pelkkään laupeuteensa. Totuus on kuitenkin se, että Jumala Kristuksessa ”tahtoi osoittaa vanhurskautensa... ollakseen itse vanhurskas ja vanhurskauttaakseen sen, joka uskoo Jeesukseen” (Room. 3:26).

4.. Jumalan lapset. Hänen vanhurskautaan Jumala tietysti osoittaa ensin Poikaansa kohtaan: hänet on ”luovutettu meidän rikkomustemme tähden” (Room. 4:25), ja kuuliaisuudellaan ja vanhurskaudellaan hän on ansainnut monille vanhurskauttamisen ja vanhurskauden (Room. 5:16–19). Se, että Jumala antaa Jeesuksen Kristuksen ansaita meidän vanhurskauttamisemme, ei kuitenkaan merkitse vain sitä, että hän Poikansa tähden suostuisi kohtelevaan meitä vanhurskaina. Se merkitsee, että hän tekee meidät Jeesuksessa Kristuksessa kykeneviksi omaksumaan juuri sen asenteen, jota hän meiltä odottaa: kohtelevaan häntä hänen ansionsa mukaisesti ja osoittamaan hänelle todella sitä oikeutta, joka hänelle kuuluu — lyhyesti sanottuna olemaan todella vanhurskautettuja hänen edessään. Näin Jumala on vanhurskas itseään kohtaan alentamatta vähääkään sitä kunniaa ja kirkkautta, jotka hänelle kuuluvat; ja hän on oikeudenmukainen luotujaan kohtaan, sillä hän suo heidän löytää oikean asenteen häntä kohtaan — ei pelkän suosionosoituksen kautta vaan armon kautta, joka ulottuu heidän syvimpään olemukseensa —, kohdella häntä sellaisena kuin hän on, Isänä|Isä, toisin sanoen olla todella hänen lapsiaan (Room. 8:14–17; 1. Joh. 3:1 f.).

III.. Vanhurskautetut uskon kautta.

Tämä sisäinen uudestisyntyminen, jonka kautta Jumala vanhurskauttaa meidät, ei ole mitään maagista muodonmuutosta; se toteutuu todella meissä, teoissamme ja reaktioissamme, mutta irrottamalla meidät kiintymyksestämme itseemme ja omasta kunniamme (vrt. Joh. 7:18) ja liittämällä meidät uskossa Jeesukseen Kristukseen (Room. 3:28 ff.). Uskoa Jeesukseen Kristukseen merkitsee näet sen tunnustamista, että hän on se, jonka Isä on lähettänyt; se merkitsee pitäytymistä hänen sanoihinsa, kaiken panemista alttiiksi hänen valtakuntansa tähden, suostumista menettämään kaiken... voittaakseen Kristuksen ja uhraamaan ” [oman] vanhurskautensa, sen, joka tulee laista”, saadakseen ”vanhurskauden... joka tulee Jumalalta ja perustuu uskoon” (Fil. 3:8). Uskoa Jeesukseen Kristukseen merkitsee ”sen tunnustamista, että Jumala rakastaa meitä”, ja sen tunnustamista, että ”Jumala on Rakkaus” (1. Joh. 4:16); se merkitsee hänen saavuttamistaan hänen salaisuutensa ytimessä, vanhurskaana olemista.

JG

Katso myös: → foi NT III 2 — Armo VI — impie NT 2 — Tuomio AT II 3 ; NT II 2 — justice — loi B III 5 ; C III 1 — Teot NT II 1 — Anteeksianto II 2 — peche III 3, IV 3 a c — Ennalta määrätä 2 — Oikeudenkäynti — Sovinto I 2